

jem ceramiki są naczynia zasobowe, których ścianki czasami dochodzą do 2–3 cm grubości z domieszką tłuczni oraz części organicznych. Tego typu naczynia niejednokrotnie dużej wielkości są zdobione guzkami występującymi pojedynczo lub podwójnie zazwyczaj przy wylewie naczynia mającymi niekiedy u nasady pionowy otwór (ryc. 2, l), lub dolkami wyciskanymi palcem bądź też wykonane stempelkiem. Niektóre z tych naczyń posiadają ucha różnych rozmiarów są one często zdobione (ryc. 2, k).

Kultura ceramiki klutej jest słabiej reprezentowana. Kilka fragmentów ceramiki zdobionych jest typowym ornamentem dla tej kultury (ryc. 2 a. b). Fragmenty te pochodzą z naczyń baniastych z silnie wyodrębnioną szyjką. Do niej też zaliczyć należy fragment misy lub talerza znaleziony w jamie 72 oraz fragmenty z naczyń wanienkowatych.

Kultura bukowogórska albo jej wpływy reprezentowane są przez kilka fragmentów naczyń z charakterystycznym ornamentem (ryc. 2, e, l). Dotychczas nie udało się znaleźć jamy wyżej wymienionej kultury. Ułamki naczyń spotykane są przeważnie w warstwie kulturowej od 30 do 50 cm.

Surowiec krzemienisty jest stosunkowo ubogi. Daje się zaobserwować wtórne wykorzystanie narzędzi już zniszczonych. Znalezione kilka małych buł krzemiennych (średnica 4–5 cm), które wykorzystywane były jako tłuczki, bądź też jako rozcieracze. Całych na-

rzędzi krzemiennych lub obsydianowych jest bardzo mało.

Dość bogato reprezentowane są narzędzia wykonane z łupku koloru kawowego, a między innymi: siekiera częściowo zniszczona (ryc. 2, h), część uszkodzonego młotka o przekroju prawie kwadratowym (ryc. 2, d) oraz kilka siekierok lub motyczek (?) płaskich czworosściennych o całkowicie zniszczonych ostrzach (ryc. 2, i). Znalezione również dłuto (?) (ryc. 2, c) z łupku koloru zielonkawego.

Jak wiadomo najbliższym stanowiskiem tego typu jest osada na terenie Boguchwały oddalona w prostej linii około 7–8 km. Jednak już na podstawie dotychczasowych obserwacji stanowisko w Rzeszowie różni się w wielu przypadkach zarówno w zagęszczeniu jam, ich rozmiarach i zawartości zabytków.

Stanowisko nr 18

Równoległe do prac badawczych prowadzonych na terenie Osiedla Piastów, zapoczątkowano badania w Rzeszowie na stanowisku Nr 18 kultury ceramiki klutej (ryc. 2, j). Stanowisko położone jest na południowy zachód od Osiedla Piastów w odległości około 300 m, przedzielone bezimiennym potokiem.

Wyeksplorowano jedną jamę okrągłą o średnicy 2 m. Zawierała dużą ilość fragmentów ceramiki dobrze wypalanej zdobionej ornamentem klutym, niekiedy przy pomocy guzków. Znalezione również dużą ilość narzędzi krzemiennych a przede wszystkim drapaczy (ryc. 2, f) wykonanych z surowca woskowo-czekoladowego.

TADEUSZ AKSAMIT

Sprawozdanie z badań archeologicznych w Boguchwale powiat Rzeszów, w roku 1962

W okresie od 10. VIII. do 30. IX. 1962 roku prowadzono wykopaliskowe prace ratownicze w Boguchwale powiat Rzeszów na osadach neolitycznej kultury ceramiki wstęgowej rytej (stan. nr 1) oraz kultury przeworskiej (stan. nr 2). Akcja wykopaliskowa finansowana była z budżetu Konserwatora Zabytków Archeologicznych województwa rzeszowskiego. Nadzór naukowy sprawował Prof. Dr. R. Jamka, który w czasie inspekcji prowadzącemu badania udzielał wskazówek z zakresu metodyki wykopalisk. W badaniach brał udział J. Puczyński, student archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Stanowisko nr 1

Osada neolityczna kultury ceramiki wstęgowej rytej położona jest na północny wschód od drogi biegnącej w kierunku Rzeszowa, na terenie państwowej cegielni. Odkryta została przez doc. Franciszka Kotulę w roku 1933,

a pierwsze badania przeprowadził R. Jamka¹⁾. Trudno wymienić zasięg w/w osady, ponieważ była ona kilkakrotnie w okresie powojennym badana przez różnych archeologów²⁾, informacje o wynikach podane są w różnych publikacjach.

Obecnie prace wykopaliskowe podjęto na szkarpie usytuowanej północ — południe, kierując się tym, że jest ona narażona na systematyczne niszczenie przez cegielnię. Na w/w osadzie rozkopano 15 jam. Cztery z nich zostały w poważnym stopniu zniszczone, pozost-

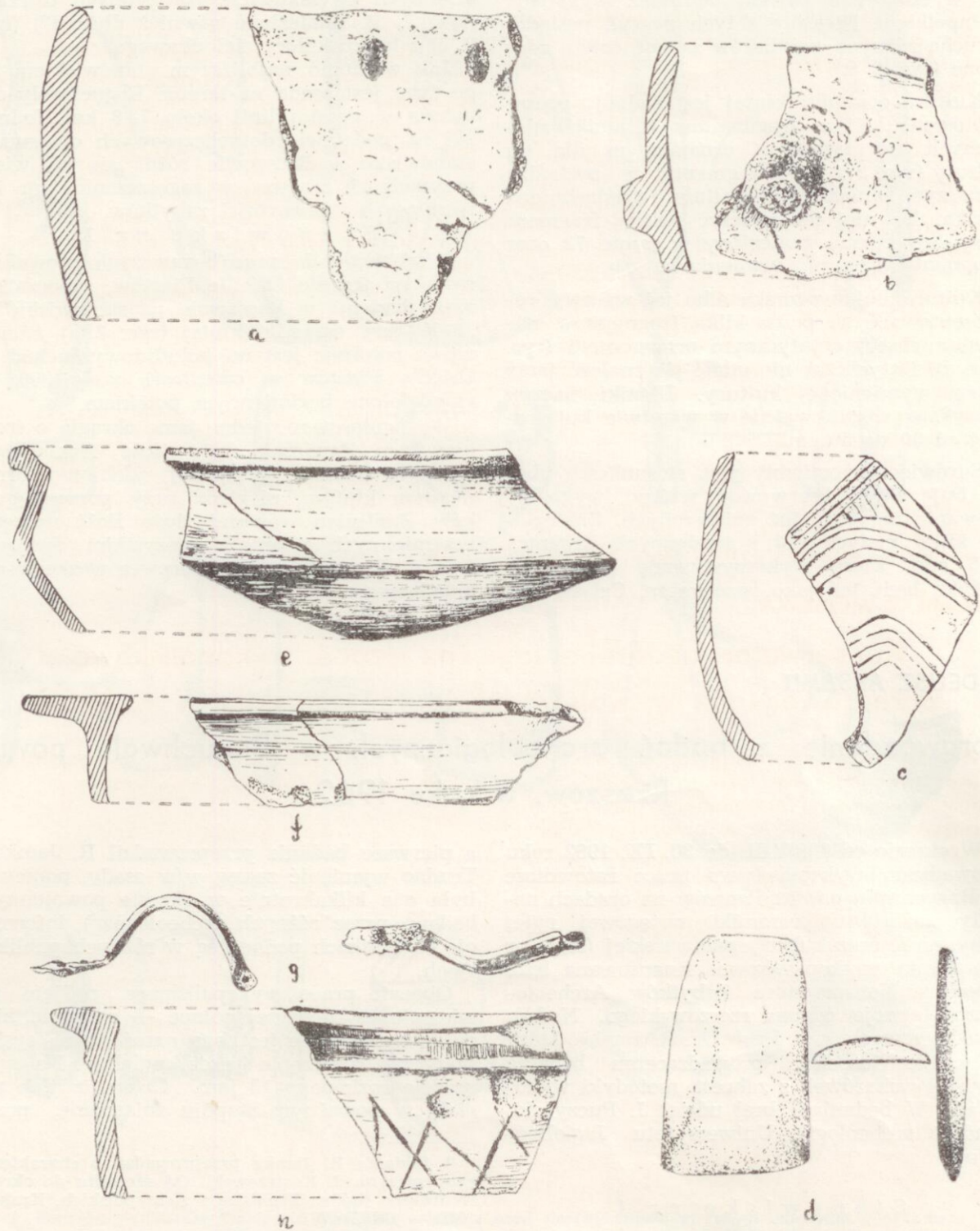
¹⁾ Badania R. Jamka przeprowadził o charakterze ratowniczym. J. Kostrzewski. *Od mezolitu do okresu wędrowek ludów, Prehistoria ziem polskich, Kraków 1939 — 1948*, s. 130.

²⁾ A. Żaki, *Osada neolityczna w Boguchwale, pow. Rzeszów, Spraw. PAU* t. 49:1948, s. 169, tenże: *Nowe odkrycia archeologiczne, ZOW. R. 22: 1953, s. 147*, A. Dieduszycka, *Sprawozdanie z ratowniczych prac wykopaliskowych w Boguchwale pow. Rzeszów, „Sprawozdania Archeologiczne” t. V, Wrocław-Kraków, 1959, s. 15 — 18.*

stałą ilość wyeksplorowano w całości. Zarys jam występował przeciętnie na głębokości 70 względnie 80 cm., a typ ich przeważnie owalny albo okrągły. Rozmiary jam są bardzo różnorodne. Podzielić je można na dwie zasadnicze grupy. Do pierwszej zaliczyć należy jamy o rozmiarach 150 do 200 cm. długości, 130 —

150 cm. szerokości, zawierające największą ilość zabytków archeologicznych.

Do drugiej grupy należy zaliczyć jamy kształtu prawie okrągłego o średnicy 60 do 70 cm., głębokości około 20 cm. Jamy te zawierają mniejszą ilość zabytków lub są całkowicie jałowe.

Ryc. 3. Boguchwała pow. Rzeszów, Materiały z osady neolitycznej i rzymskiej; a) fragm. naczynia zdobionego ornamentem paznokciowym (jama nr 2), b) fragm. naczynia zdobiony guzkiem (jama nr 2), c) fragm. naczynia kultury bukowogórskiej (wykop II), d) motyczka w kształcie kaczego dzioba (wykop nr 9), e-f), h. fragm. naczyń ze stanowiska nr 2 — kultura przeworska, g) kabłąk fibuli brązowej (stan. nr 2) — jama nr 2 (Ryc. a—d, g, h, w.n., e—f 1/2 w.n. Rys. B. Sierżęga

Największą ilość zabytków archeologicznych to ceramika. Wyróżnić można fragmenty ceramiki naczyń zasobowych, grubościennych, słabo wypalonych z domieszką tłucznia o kolorze żółto-szarym. Charakterystyczne, że przy tego typu naczyniach brak ornamentu. Inny typ ceramiki to naczynia o ściankach średniej grubości, również słabo wypalone z domieszką części organicznych, zdobionych bardzo często guzami lub też dołkami paznokciowymi (ryc. 3ab). Słabiej reprezentowana jest ceramika pochodząca z naczyń cienko ściennych, dobrze wypalonych, koloru ciemno-szarego, zdobionych ornamentem rytym przy pomocy linii spiralnych lub prostych. Na uwagę zasługują dwa małe fragmenty naczyń, których ornamentyka jest charakterystyczna dla kultury bukowogórskiej (ryc. 3 c).

Prócz ceramiki znajdowano również narzędzia z obsydianu oraz z krzemienia. Ilościowo najwięcej zabytków pochodzi z obsydianu importowanego zza Karpat. Krzemień reprezentowany jest przez surowiec świeciechowski, jurajski oraz nadbużański. Obok jamy nr. 6 i 7 znaleziono motyczkę małych rozmiarów z łupku, koloru zielonkawego w kształcie ka- czego dzioba (ryc. 3 d).

Stanowisko nr 2

Osada kultury przeworskiej położona jest w odległości około 200 m. od stanowiska nr 1 w kierunku południowym i około 100 m. od

państwowej cegielni w kierunku północno-zachodnim. Badania po raz pierwszy były prowadzone przez R. Jamkę oraz kilkakrotnie publikowane³⁾.

Badaniem objęto 5 jam. Wszystkie zostały zniszczone prawie 60%. Jedyne jama nr 1 została zniszczona w około 30%. Zachowana długość wynosi 360 cm., szerokości 260 cm.

Zarys jam występował przeciętnie na głębokości 60 cm. i sięgał do głębokości 110 — 130 cm. Głównymi zabytkami archeologicznymi są: ceramika oraz ozdoby metalowe. Należy wyróżnić fragmenty ceramiki siwej, toczonej na kole garncarskim, która wystąpiła w jamach nr 1, 2, 3 i 4 (ryc. 3 e, f, h). Prócz tego znaleziono ceramikę lepioną ręcznie z domieszką tłucznia, dobrze wypaloną. Z zabytków metalowych znaleziono zdobione szydło żelazne (jama nr 2) częściowo uszkodzone oraz kabłąk fibuli brązowej z rozklepaną nóżką (ryc. 3 g).

Ze względu na dość ciekawy materiał znaleziony w tych jamach planuje się prowadzenie prac badawczych w następnych latach.

³⁾ Fr. Kotuła, Z archeologii ziem tutejszych, „Zew Rzeszowa”, Rzeszów, 15. VII, 1934 nr 14 T. Reyman, Problem ceramiki siwej, Wiadomości Archeologiczne, Warszawa 1936 t. XIV s. 156. M. Aleksiewicz: Zarys osadnictwa w okresie lateńskim i rzymskim oraz wpływów kultury prowincjonalno-rzymskiej na ziemiach województwa rzeszowskiego „Rocznik Województwa Rzeszowskiego”, Rzeszów 1958 R. I z. 1 s. 41.

KAZIMIERZ MOSKWA

Konserwatorskie archeologiczne prace wykopaliskowe przeprowadzone w województwie rzeszowskim w r. 1962

W roku 1962 konserwatorskie archeologiczne prace wykopaliskowe przeprowadzono w 14 miejscowościach na 20 obiektach, pochodzących z różnych epok i okresów pradziejów. Reprezentują one paleolit, neolit, a przede wszystkim epokę brązu i epokę żelaza. Prace miały charakter głównie ratowniczy. Prowadzono je przy ścisłej współpracy z Działem Archeologicznym Muzeum Okręgowego w Rzeszowie. Oprócz autora, który sprawował kierownictwo organizacyjne nad całością, brali w nich udział pracownicy naukowcy: T. Aksamit, dr J. K. Kozłowski, mgr A. Kunysz, A. Szałapata; pracownicy techniczni: J. Barłowski, R. Fedyk, Z. Spółowicz oraz studenci archeologii i historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu Warszawskiego: E. Gołębiowski, A. Jodłowski, Z. Kapera, A. Kusy, A. Kwolek, R. Mazur, J. Puczyński i A. Talar. Opiekę naukową nad całością badań sprawował prof. dr R. Jamka, za co niniejszym składam Mu serdeczne podziękowanie.

Paleolit

J. K. Kozłowski przeprowadził drobne, poszukiwawcze badania w Buszkowicach. Orze-

chowcach i Pikulicach pow. Przemyśl oraz w Przemyślu. (Zob. jego sprawozdanie).

Neolit

Osada kultury ceramiki wstęgowej w Boguchwale na stan. 1 pow. Rzeszów

Dokonano drobnych badań ratowniczych w obrębie znanej osady¹⁾, położonej na terenie państwowej cegielni. Kierował nimi T. Aksamit przy udziale J. Puczyńskiego. Materiały będące w opracowaniu T. Aksamita złożono w Muzeum w Rzeszowie. (Zob. Sprawozdanie T. Aksamita).

Osada nieoznaczona pod względem kulturowym w Rzeczycy Długiej na stan. 1 pow. Tarnobrzeg

Przeprowadzono drobne zwiadowcze i ratownicze badania w obrębie osady położonej

¹⁾ J. Kostrzewski, Od mezolitu do okresu wędrowek ludów. Prehistoria Ziemi Polskich. Kraków 1939 — 1948, s. 130.